

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

L'avaluació inclusiva

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

L'avaluació inclusiva

1. Definició del treball	2
2. L'avaluació inclusiva i les polítiques educatives	3
3. L'avaluació inclusiva a l'escola.....	4
3.1. Pràctiques d'avaluació - des del diagnòstic a l'avaluació com a aprenentatge.....	5
3.2. El concepte d'avaluació inclusiva - el paper dels pares.....	6
3.3. El concepte d'avaluació inclusiva - el paper dels docents	8
4. Les pràctiques d'avaluació inclusiva en alguns països europeus.....	9
5. Una nova proposta: IRIS Aide Memoir.....	26
6. Referències.....	28

1. Definició del treball.

En aquest treball s'assumeix la definició d'avaluació proposat per l'Agència Europea per al Desenvolupament de l'Educació Especial (Watkins, 2007, 14): L'avaluació es refereix a la manera com els professors i altres persones involucrades en l'educació d'un alumne recullen i utilitzen sistemàticament la informació sobre el nivell de progrés de l'alumne i/o desenvolupament en diferents àrees educatives (acadèmica, social i de comportament).

Aquesta definició abasta totes les formes possibles de mètodes i procediments d'avaluació inicial i continuada. Volem destacar el fet que existeixen diferents agents involucrats en l'avaluació: Els mestres i professorat, personal de suport extern, però també els pares i els propis alumnes poden potencialment participar en els procediments d'avaluació. Tots els agents utilitzen la informació sobre avaluació de diferents maneres, i aquesta no només fa l'alumne, sinó també al seu entorn d'aprenentatge (i fins i tot a vegades a l'entorn familiar).

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

Tot això pressuposa un nou enfocament teòric per a l'avaluació i per tant canvis considerables en l'educació i la formació docent, donat que és un repte per a nosaltres pensar, reconsiderar i renovar la pràctica de la identificació i avaluació dels alumnes amb discapacitats basant-nos en aquesta nova hipòtesi sobre l'avaluació inclusiva.

Per assolir aquest objectiu presentem una descripció dels procediments d'avaluació aplicat en diversos països europeus.

2. Avaluació inclusiva i polítiques educatives.

Des de la Declaració de Salamanca, un important grup de països europeus (Lloyd, 2006; Shevlin & Rose, 2007; Watkins, 2007) i americans (Elliot, Braden i White, 2001; Luke et al., 2004; Paula & enum, 2007) apliquen semblants polítiques educatives, que poden ser considerades com un impacte potencial sobre l'avaluació en l'educació inclusiva. Per exemple, s'espera que els alumnes aconseguixin assolir uns objectius educatius estandarditzats a nivell nacional i les proves d'avaluació en relació amb el rendiment dels alumnes s'utilitza com una mesura de rendiment escolar. També hi ha departaments que controlen el rendiment dels alumnes, els programes, les escoles i la informació sobre avaluació dels alumnes és de domini oficial. Però, i aquest és en la nostra opinió el factor més important, no existeixen per separat sistemes d'avaluació per als alumnes amb necessitats educatives específiques, i mesures relacionades amb l'avaluació inicial i la identificació de les necessitats individuals (Watkins, 2007). Això significa que els alumnes amb discapacitat tenen dret a accedir a les avaluacions nacionals de manera que sigui apropiat per a ells, per tant, les avaluacions necessiten ser degudament modificades.

Seguidament exposem una sèrie de plantejaments que considerem importants qüestionar i investigar sobre ells.

- Quin tipus de pressions s'imposa en discursos públics sobre la qualitat de l'educació, elevar els nivells d'educació i fer-la més rendible?.
- Alguns països estan fent èmfasi en els resultats de rendiment en l'educació i la informació sobre avaluació dels alumnes s'utilitza com un instrument de mesura d'aquest rendiment.
- Es considera una prioritat elevar els nivells de progrés dels alumnes considerats com "desfavorits" (en oposició al identificar necessitats educatives especials).

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- El augmentar la quantitat i / o qualitat de la informació sobre el progrés de l'alumne és considerat per molts països com una prioritat en curs;
- La formació dels docents en mètodes i tècniques d'avaluació en general i centrada més específicament en la formació en NEE és considerada com una àrea prioritària en alguns països;
- Hi ha un distanciament entre la utilització de proves estandarditzades i / o avaluacions criterials com a mesures de rendiment per proporcionar proves d'avaluació sobre els progressos de tots els alumnes;
- Hi ha un reconeixement que l'avaluació formativa i continuada vinculades als programes d'ensenyament individualitzada, és l'avaluació de la informació més útil per als alumnes amb necessitats educatives.

Una qüestió molt important i que s'esmenta amb freqüència, és la referida a la necessitat de recerca en l'avaluació per tal que aquesta funcioni. Les pràctiques avaluatives realitzades a gran escala que inclouen alumnes amb discapacitat, com les requerides pels departaments governamentals, poden marcar la diferència entre l'èxit o el fracàs si aquestes avaluacions són alternatives i es realitzen amb adequacions apropiades (Watkins, 2007). Tanmateix, avui en dia comptem encara amb poques directrius que especifiquin clarament com fer-les realitat.

3. Avaluació a l'escola inclusiva.

Com hem vist abans, les polítiques educatives i pràctiques d'avaluació no semblen sincronitzades (Candeias et al., 2008). Goodwin (1997) sosté que "l'avaluació i la inclusió estan connectades de forma natural" i que "l'equitat en l'educació es basa en una adequada avaluació", recolzant-se en el cas que les proves normatives se centren en el baix nivell, fets descontextualitzats, que proporciona una visió fragmentada d'un alumne; són usats, amb freqüència, de forma incorrecta per presentar una imatge global de l'alumne, i per conduir i dirigir el currículum i l'ensenyament en particular cap el baix assoliment dels alumnes, els quals precisament necessiten d'un ensenyament més enriquidora i no tan estrictament focalitzada.

La sincronització entre la política d'avaluació i les pràctiques d'avaluació implica un procés continuat que ha d'incloure: l'educació en les classes, a les escoles i la llar. La

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

presa de decisions ha de ser realitzada per l'equip del PEI PI que inclou a pares, professors, psicòlegs i altres persones que coneguin l'alumne (Salvia, Ysseldyke i Bolt, 2007). Aquests autors proposen que la informació sobre avaluació hauria de ser utilitzada «per prendre decisions sobre la mesura que els programes educatius en el sistema escolar puguin ser adequats per a tots els estudiants, inclosos els estudiants amb discapacitat» (2007, p. 17).

Per millorar l'avaluació inclusiva com a pràctica a l'escola, serà necessari canviar les pràctiques d'avaluació, així com el paper dels pares i dels docents, tal com expliquem a continuació.

3.1. Pràctiques d'avaluació - des del diagnòstic a l'avaluació com a aprenentatge.

L'avaluació dels alumnes en marcs inclusius sovint es refereix a diagnòstic que s'associa a la informació per desenvolupar els programes d'aprenentatge. Els psicòlegs han desenvolupat proves objectives estandarditzades, però en general no estan a disposició del mestre en la seva classe i s'apliquen en situacions "clínica típiques" fora de les aules. Bickel i Hattrup (1995) sostenen que hi ha un creixent reconeixement que la producció del coneixement és una responsabilitat compartida conjuntament per professionals de diferents comunitats de recerca i s'ha de fer en treball col·laboratiu que sigui útil per desenvolupar instruments d'avaluació de diagnòstic per al seu ús en l'avaluació formativa.

Goodrum, Hackling i Rennie (2001) suggereixen que les proves de diagnòstic poques vegades són utilitzades per informar els professors sobre com planificar l'aprenentatge. En la majoria dels països la tecnologia de l'avaluació encara no ha començat a entendre les lleis i reglaments que regeixen l'avaluació dels alumnes amb discapacitat.

Kleinert et al. (2002) suggereixen una sèrie de qüestions clau en relació a l'avaluació inclusiva:

- Com compleixen els professors amb la responsabilitat d'avaluar els alumnes amb necessitats específiques mitjançant els programes normatius i requisits de l'avaluació de la legislació oficial?
- Com garanteixen que tots alumnes amb discapacitat assoleixin, en la major mesura possible, el currículum d'educació general?

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- Com decideixen quins alumnes necessiten avaluacions alternatives?
- Com dissenyen avaluacions alternatives eficaces?

Earl i LeMahieu (1997) posa de relleu el concepte d'avaluació com a aprenentatge per a que les desitjades reformes i millores educatives siguin adequades. L'avaluació com (o per a) l'aprenentatge permet als professors utilitzar el seu judici sobre la comprensió d'un alumne, informa del procés d'ensenyament i ajuda a determinar les propostes educatives per a cada alumne en particular. Aquests fins i objectius d'avaluació són exactament assumibles com les millors pràctiques d'avaluació en situacions inclusives de primària. Stanford i Reeves (2005) afirmen que una veritat fonamental en l'eficàcia de l'ensenyament és que les estratègies d'avaluació han d'ajudar al professor a determinar el tipus d'ensenyament més apropiada, a més d'avaluar el progrés dels seus alumnes.

Pugach i Warger (2001) suggereixen que hauríem de centrar l'atenció en el rendiment i el progrés de tots els alumnes i que l'avaluació lligada als programes d'instrucció pot millorar l'ensenyament, ja que, d'aquesta manera, els professors estan més ben informats sobre dels progressos i dificultats d'aprenentatge dels seus alumnes i, per tant, poden prendre millors decisions sobre el que un alumne necessita aprendre primer, com ensenyar i de quina manera pot utilitzar el material per optimitzar l'aprenentatge dels seus alumnes.

3.2. El concepte d'avaluació inclusiva - el paper dels pares

Falvey, (1995) proporciona diverses aportacions que recolzen el paper dels pares i els propis alumnes en tots els aspectes educatius - però molt especialment, en els procediments d'avaluació. Hammeken, (1995) utilitza estudis de cas dels mestres, els pares i els propis alumnes per il·lustrar com l'ensenyament i el procés d'avaluació pot ser enriquidor, de manera efectiva, en marcs inclusius tenint plenament en compte totes les seves opinions i aportacions. El paper dels pares en l'avaluació de les necessitats d'aprenentatge dels seus fills conté alguns pros i contres: els pares poden ser una rica i valuosa font d'informació per l'avaluació dels fills, però que poden tenir les idees preconcebudes sobre el que és o hauria de ser la avaluació. La qual cosa pot derivar en una situació conflictiva.

Wehmeyer et al. (2004) tracten el tema de la "autodeterminació" en els alumnes amb discapacitats d'aprenentatge. Argumenten que el desenvolupament de l'autodeterminació

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

implica ajudar els estudiants a tenir un paper central en la seva pròpia avaluació. Per això, els professors i els pares han d'estar interessats en l'aprenentatge dels alumnes i sobre com participar en l'autodeterminació - no només com un mitjà per millorar l'avaluació, sinó també per al desenvolupament de l'aprenentatge de la independència d'aquests alumnes .

Així mateix, Darling-Hammond i Faulk (1997) tenen clar el tipus de polítiques avaluatives necessàries per donar suport a l'ensenyament i l'aprenentatge per a tots els alumnes.

Exposem alguns dels principis fonamentals que segons ells han de sustentar les polítiques d'avaluació:

- L'avaluació hauria de basar-se en les normes per a l'aprenentatge;
- L 'avaluació del rendiment de la comprensió haurien de presentar mitjançant "autèntics" i adequats mitjans.
- L'avaluació ha d'estar integrada en el currículum i l'aprenentatge.
- L'avaluació hauria de tenir com a finalitat oferir múltiples formes d'evidència sobre l'aprenentatge dels alumnes;
- Els nivells d'educació haurien de ser avaluats, sense imposar estandardització.
- Les persones que duen a terme l'avaluació (Ex.: els professors) haurien de ser persones que dissenyin, decideixin i a continuació elaborin informes sobre els resultats de la valoració.
- Els «innovadors» i les millors pràctiques s'haurien d'utilitzar per informar els polítics i conduir el sistema avaluatiu.

Recentment, l'Agència Europea per al Desenvolupament de l'Educació Especial - EADS - (Watkins, 2007), va desenvolupar un dels debats crucials sobre com els marcs inclusius aborden el tema de la modificació o "acomodació" de les avaluacions de rellevància que s'utilitzen per als alumnes, la classe o l'escola, com Madaus proposa en el 1988. L'avaluació rellevant consisteix en proves i procediments que donen la informació percebuda pels alumnes, pares, mestres, polítics, o el públic en general que s'utilitza per prendre decisions importants que afecten directament, immediatament i en un futur a les

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

experiències educatives de dels alumnes (Watkins, 2007, 26). EADS proposa que l'avaluació inicial dels alumnes que es creu que tenen alguna discapacitat poden tenir dues possibles propòsits:

1. La identificació vinculada a la decisió oficial de "reconèixer" un alumne que té necessitats educatives i que requereix recursos addicionals per recolzar el seu aprenentatge;
2. Informar dels programes d'aprenentatge, en què l'avaluació es centra en destacar els punts forts i febles que l'alumne pot tenir en les diferents àrees de la seva vida educativa. Aquesta informació s'utilitza sovint d'una manera informativa - i com a punt de partida per als Plans d'Educació Individual (PEI PI) o per altres mitjans en els que es marquen objectius - i no com una configuració d'objectius o referència d'avaluació.

Avui en dia les proves d'avaluació estan més a prop oficialment a efectes comparatius i això pot ser degut a les pressions nacionals per una major rendibilitat en l'educació, que condueix a un creixent èmfasi en el rendiment dels alumnes com un factor direccional en de la formulació de polítiques educatives. Els educadors reclamen una noves practica avaluatiu que recolzi l'aprenentatge dels alumnes, que guii la millora educativa i augmenti l'equitat per a tots els alumnes, la inclusió social proposada per Lloyd (2006).

3.3. El concepte d'avaluació inclusiva - el paper dels docents

Pel que fa als docents, la formació - tant a necessitats específiques d'aprenentatge i tècniques d'avaluació especialitzada - sembla ser un aspecte crucial per al desenvolupament d'actituds i habilitats docents que donen suport a l'èxit de la inclusió (Kemp & Carter, 2005).

Perlman (1996) fa que les demandes fetes pels professionals de l'avaluació són molt superiors a la seva capacitat per complir amb els requisits oficials. Browder et al. identifiquen les àrees clau per a l'ulterior desenvolupament en l'ús de l'avaluació inclusiva:

- millora de la formació dels docents en la realització d'avaluacions;
- vinculació de l'avaluació alternativa als plans d'estudi i els programes d'aprenentatge.
- vincular l'avaluació als Plans d'Educació Individual.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

Hattie (2005) sosté que si les proves d'avaluació seran utilitzades per donar suport de forma eficaç l'ensenyament i l'aprenentatge és necessari canviar la forma de pensar dels docents des de la mera obtenció de dades cap a la seva interpretació, dels resultats dels estudiants als èxits i les millores de l'ensenyament i des dels models de rendibilitat situats a les escoles a uns models situat en primer lloc a l'aula. Això significa que la formació ha de dirigir-se, tant cap a les actituds dels professors com a les seves habilitats.

Potser un dels arguments més sòlids per a la formació de docents en tècniques d'avaluació prové del treball de Browder et al. (2005) que va investigar si la formació específica, intensiva de professors en la distinció entre l'ensenyament i l'avaluació tenia algun impacte en els resultats dels alumnes. Van trobar que els alumnes en els quals es realitzaven avaluacions alternatives milloraven els seus resultats quan els mestres rebien formació sobre pràctiques docents.

4. Les pràctiques d'avaluació inclusiva en alguns països europeus.

Basant-nos en el grup de treball del projecte IRIS recollim les següents descripcions sobre l'aplicació de l'avaluació a les escoles i les aules en les diferents regions de diferents països d'Europa (Portugal: Alentejo; Espanya: Catalunya; Bèlgica: Bussels; Àustria: Graz ; Regne Unit: Tiverton) (Candeias et al., 2009). Per facilitar l'organització de la informació es presenten les següents taules (1-5) que descriuen el concepte principal, la pràctica d'estratègies d'avaluació i el procés d'avaluació en cada una de les regions que integren el projecte.

4.1. Portugal

Taula 1: Avaluació a Portugal

Concepte i Procés d'Avaluació Inclusiva	Enfocament de l'avaluació	Procés, etapes i estratègies	Legislació
La legislació actual (3 / 2008) determina els	Els alumnes amb dificultats o qualsevol altre	Recollida d'informació 1) En l'SPO, els psicòlegs recullen informació a través de: "Anàlisi de Procés" de cada estudiant;	Llei: 46/86 14 d'octubre Llei: 3 / 2008

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>alumnes de l'educació especial, en base a la distinció entre els alumnes amb NEE permanents i NEE temporals. Para els primers, les escoles estan disponibles i han d'adaptar, l'escola i mitjans educatius, a la flexibilització de l'ensenyament i la diferenciació, en relació a mesures com els plans de recuperació, la supervisió individualitzada, vies alternatives, cursos de formació i altres recursos. Els alumnes amb NEE permanents (alta intensitat i</p>	<p>problema al llarg del seu procés educatiu s'orienten al Departament de Psicologia i Orientació (SPO), pel professor / director de la classe i / o pares, que han de completar un "Informe de ruta. " 2) Quan un alumne presenta necessitats especials que justifiquen l'adopció de l'acció educativa en el context de l'Educació Especial, que es fa referència a l'Escola, per l'Autoritat de Gestió a la realització d'un "Formulari de referència". Aquesta referència es pot fer els pares, els mestres, els serveis</p>	<p>entrevistes amb professors i pares, observació de l'alumne en classe o contextos d'esbarjo i / o l'anàlisi dels treballs elaborats pels estudiants, l'aplicació de qüestionaris o escales per a pares i mestres. 2) Quan un estudiant és derivat a educació especial, l'Equip es reuneix amb el SPO, per definir la necessitat de l'avaluació. Si és així, l'equip multidisciplinari sempre està constituït per un professor d'Educació Especial, un psicòleg (o un altre SPO), el professor, pares i altres especialistes que pertanyen al grup (per exemple, el logopeda) o serveis externs (per exemple, serveis de salut). En una reunió l'equip es completa la "Full de Ruta per a l'avaluació" i es decideix quins avaluar i qui avalua i què valorar. Avaluació dels Estudiants 1) La SPO, després de l'esmentada reunió d'informació, fa l'avaluació directa de l'alumne. Comença amb les entrevistes individuals (entrevistes semi-estructurades en funció dels alumnes i els seus problemes) i se segueix amb l'aplicació d'instruments formals d'avaluació (tests psicològics, qüestionaris ...) o proves</p>	
--	---	---	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>baixa freqüència), que necessiten un suport específic al llarg de la seva formació acadèmica, la llei defineix que el professional proporcioni el suport adequat des de l'ensenyament pre-escolar fins a l'educació secundària (centres públics, privats i concertats). Amb referència al concepte de funcionalitat FIC es basa en un enfocament bio psicosocial.</p>	<p>d'intervenció primerenca o altres serveis.</p>	<p>informals (execució d'algunes de les tasques). 2) Els equips d'Educació Especial, duen a terme una avaluació tècnica de cada categoria de la seva jurisdicció i que van ser prèviament establerts en una reunió d'equip ("Guia per a l'Avaluació"). Aquesta avaluació es realitza segons la CIF, utilitzant instruments d'avaluació formals i informals (inclosos els exàmens mèdics, proves d'avaluació psicològica i psicopedagògica, escales d'observació, els treballs elaborats pel propi alumne, entre d'altres). Devolució de la Informació 1) El SPO conclou el procés d'avaluació amb l'elaboració d'un informe sobre les àrees avaluades, les principals conclusions i suggeriments per a la solució dels problemes. Aquest informe és presentat i discutit amb el professor / el Consell de classe i els pares i altres responsables de l'educació. Les dades també són discutits amb l'estudiant , explicant el que es considera necessari fer per ajudar i s'escolten els seus suggeriments. 2) L'equip d'Educació Especial es reuneix</p>	
--	---	--	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

		per examinar conjuntament les dades recollides per cada tècnic i es prepara l'Informe Tècnic-Pedagògic, que identifica la funcionalitat del perfil estudiant, i els factors ambientals que influeixen en aquesta característica. Aquest informe explica les raons que determinen les necessitats especials i els seus tipus, així com les respostes i mesures educatives que s'adoptin, el que sustentará el desenvolupament del Programa d'Educació individualitzada (PEI)	
--	--	---	--

4.2. Espanya

Taula 2: Avaluació a Espanya. Catalunya.

Concepte i Procés d'Avaluació Inclusiva	Enfocament de l'avaluació	Procés, etapes i estratègies	Legislació
Cada escola té accés als serveis d'avaluació, EAP - És un servei comprensiu, i de suport professional a les necessitats especials	El procés d'avaluació comença quan un professor, pares / tutors, o un metge els preocupa que un nen pot tenir problemes a l'aula. El professor ho	S'utilitzen diversos mètodes per a identificar a l'alumne com a susceptible de rebre serveis especials, planificar l'ensenyament, i avaluar els seus progressos. Etapes: a) La fase d'avaluació inicial es refereix als procediments dissenyats per localitzar	RESOLUCIÓ de 30 de juny de 2008 per la qual les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres educatius públics d'educació infantil i primària i d'educació especial, d'educació secundària i l'organització i el funcionament dels

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>d'aprenentatge per a les escoles de primària, secundària i escoles especials. Els EAP inclouen psicòlegs, pedagogs, treballadors socials i fisioterapeutes. També hi ha un servei específic que proporciona l'avaluació dels alumnes estrangers (ELICS). Aquests serveis ofereixen un seguiment d'avaluació de les necessitats educatives, emocionals i de comportament del nen, basats en un model de servei d'avaluació, i treball sistemàtics i</p>	<p>notifica al conseller o psicòleg escolar. El primer pas és reunir dades específiques en relació amb el progrés de l'estudiant o els problemes acadèmics. Això es pot fer a través de: * una reunió amb els pares i / o amb l'alumne, * observació dels alumnes i l'anàlisi de l'acompliment escolar. Amb aquesta informació es poden dissenyar estratègies específiques per a l'estudiant. Si això no fos suficient, el nen serà observat i avaluat (per un equip multidisciplinari) que ajuden a determinar la</p>	<p>els nens petits que poden necessitar els serveis d'intervenció primerenca i programes. b) Diagnòstic: la informació s'obté a través de l'observació, entrevistes, història, i les proves estandarditzades i no-estandarditzades. Els avaluadors tracten de determinar la naturalesa de les dificultats del nen, la gravetat del problema, el que sustenta la base per a determinar l'elegibilitat per a serveis d'educació especial. El diagnòstic ajuda també a la planificació de la intervenció. El diagnòstic es realitza pels membres de l'equip multidisciplinari (EAP). C) les intervencions (PI / PEI): Si el diagnòstic indica que hi ha una necessitat d'una intervenció primerenca, la següent etapa consisteix en l'avaluació per a la planificació del programa i de les intervencions. Les àrees considerades en el</p>	<p>serveis educatius (CRP, EAP, ELICS, CREDA i CDA) del Programa de mestres itinerants per a deficients visuals per al curs 2008-2009. Catalunya http://www.xtec.cat/dnee http://www.xtec.cat/eap http://www.xtec.cat/creda</p>
---	--	--	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>enfocaments preventius. Aquests serveis també ofereixen avaluació sobre les dificultats experimentades pels professors dels nens amb dificultats emocionals i de comportament - situacions més difícil de treballar a les escoles inclusives</p>	<p>qualificació de serveis especials. És important assenyalar, però, que la presència d'una discapacitat no garanteix automàticament un nen rebrà aquests serveis. Per ser elegible, la discapacitat ha d'afectar el funcionament a l'escola. Els professionals de formar l'equip d'avaluació són psicòlegs, fisioterapeuta, un logopeda, un educador especial, un especialista de visió o audició i d'altres que es requereixin. Una vegada que els membres de l'equip completen les seves avaluacions individuals,</p>	<p>procés de planificació de pre-escolars inclouen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Desenvolupament Sensorial / físic. * Llenguatge i habilitats de comunicació * Desenvolupament motor prim i gruixut. * Habilitats cognitives * Conductes adaptatives i d'autoajuda <p>* El desenvolupament social-emocional</p> <p>d) Programa de supervisió: es realitza després que el nen segueixi un programa d'intervenció. Inclou múltiples controls, observacions, llistes de control de desenvolupament, i les escales de qualificació</p> <p>e) Programa d'avaluació: és un procediment objectiu i sistemàtic per determinar el progrés dels alumnes i l'eficàcia de la intervenció global del programa. S'adapta fent els canvis i modificacions necessàries al progrés de l'alumne.</p>	
---	--	---	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

	desenvolupen un ampli informe d'avaluació (Dictamen), que recull les seves conclusions i esbossa les habilitats i el suport i recursos que l'alumne va a necessitar.		
--	--	--	--

4.3.Austria

Taula 3: Avaluació a Àustria

Concepte i Procés d'Avaluació Inclusiva	Enfocament de l'avaluació	Procés, etapes i estratègies	Legislació
Cada escola té accés als serveis d'avaluació de psicòlegs escolars (proporcionats per l'administració escolar del comtat), metges de l'escola (proporcionats per l'administració de la ciutat) i el Centre d'Educació Especial (SPZ). El SPZ (Sonderpädagogisches Zentrum) és una escola especial que preveu les necessitats específiques d'aprenentatge per a	El procés d'avaluació comença quan un professor de pre-escolar, mestre, pare o el metge li preocupa que un nen pot tenir problemes a l'aula, i el professor notifiqui la SPZ o psicòleg. (semblant a Catalunya). El rendiment del nen en les proves estandarditzades i quantitatives és	-Avaluació inclusiva: 3 etapes; nivell escolar, d'aula i dels alumnes. 1) NIVELL ESCOLAR * ÍNDEX DE INCLUSIÓN (El més adequat), promoguda per pedagogical Hugo school i SPZ a Àustria, que són responsables de la formació .. * Educació de la retroalimentació (Mag Wilhelm Prainsack, 2007), sorgida recentment, i recolzada pel ministeri austríac * Gestió de la qualitat pedagògica "(Wolfgang Tietz, 2007). El nivell de	Schulpflichtgesetz § 8 Els alumnes amb necessitats específiques de suport tenen el dret a assistir a classe, bé en una integració en una escola regular o en una classe en una escola especial. Els pares tenen el dret d'escollir i l'administració de l'escola ha de donar assessorament i

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>tots els serveis de suport primari, secundari i escoles especials. El personal de l'SPZ consta de pedagogs de diferents camps de l'educació especial. Estos serveis se sustenten en un model de servei d'avaluació sistèmica de treball i enfocaments preventius. Aquests serveis també ofereixen la valoració sobre les dificultats experimentades pels professors dels nens amb dificultats emocionals i de comportament - les més difícils d'incloure en les escoles inclusives. Per tant, es realitza una avaluació coherent entre els diferents serveis que és imprescindible. (semblant a Catalunya).</p>	<p>valorat pels psicòlegs, així com les tasques diàries, com ara exàmens, treballs de classe, tasques i proves qualitatives sobre les competències bàsiques que realitzen professors d'educació especial. Els professionals de l'equip d'avaluació sempre inclouen: * un professor especialitzat (que realitza l'observació, proves qualitatives i quantitatives, check list, entrevistes ....) * un metge (entrevistes, observacions ..) * un psicòleg (voluntari) -- (les proves estandarditzades, les proves</p>	<p>desenvolupament de les escoles - tant en l'organització i la pedagogia - Ara s'avalua de forma periòdica pel servei d'inspecció. 2) NIVELL D'AULA Aquests processos d'avaluació són una part essencial de la vida quotidiana en la pràctica de l'aula i la participació tant de docents com d'alumnes en la reflexió, el diàleg i la presa de decisions. En comparació amb altres que han tingut més èxit és poc probable per motivar als alumnes. Avaluar el nivell de l'ensenyament i l'aprenentatge inclusiu en el camí de l'avaluació per a l'aprenentatge no és un nou camp que ja existeixen molts i diversos instruments d'avaluació per avaluar el nivell d'estudis en els diferents temes. Les proves curriculars, van des de les llistes de control quantitatiu a les proves d'habilitats matemàtiques, lectura i escriptura i així successivament. Aquestes</p>	<p>suport a fi de proporcionar el suport necessari. Les necessitats específiques d'un nen s'exposen en les avaluacions inicials abans descrites.</p>
--	---	---	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

	<p>quantitatives, observacions ....). L'avaluació psicològica només es pot fer amb l'acord dels pares. Si els pares no estan d'acord amb la seva signatura, l'avaluació de necessitats educatives especials només és realitzada pel mestre d'educació especial i el metge. Després d'acabar les avaluacions individuals, els informes són enviats a l'administració de l'escola i l'inspector signa el document legal que atorga les atencions a les necessitats educatives especials per al nen o ho nega. . Aquestes avaluacions són</p>	<p>proves estan dissenyades per donar un perfil de classe i un perfil per a cada nen. 3) NIVELL DE L'ALUMNE S'utilitzen una varietat de mètodes per recollir la informació sobre avaluació. Aquests mètodes poden ser entrevistes quantitatives o qualitatives. Etapes: a) La fase d'avaluació inicial es refereix als procediments dissenyats per localitzar els nens petits que poden necessitar els serveis d'intervenció primerenca i programes. En aquesta fase, a Àustria, s'usen recursos orientats a l'avaluació del desenvolupament per a obtenir una visió general de les fortalezes i dificultats d'un nen en forma d'exàmens. Poden ser quantitius o qualitius. b) Diagnòstic: La informació s'obté a través de l'observació, entrevistes, història, i proves estandarditzades i informals c) PEI, les intervencions: Si el diagnòstic indica que hi ha</p>	
--	--	---	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

	<p>sempre orientades al dèficit i no als recursos.</p>	<p>una necessitat de una intervenció primerenca, la següent etapa consisteix en l'avaluació per a la planificació de programes i intervencions. Aquestes avaluacions abasten les proves d'</p> <ul style="list-style-type: none"> * Habilitats motores * Habilitats cognitives * Habilitats Soci-emocionals * Els coneixements lingüístics * habilitats perceptives i sensorials. <p>d) Programa de supervisió: similar a Catalunya</p> <p>e) Programa d'avaluació: semblant a Catalunya</p>	
--	--	---	--

4.4. Bèlgica

Taula 4: Avaluació a Bèlgica

Concepte i Procés d'Avaluació Inclusiva	Enfocament de l'avaluació	Procés, etapes i estratègies
<p>Avaluació formativa .El objectiu de l'avaluació formativa és facilitar l'elecció del tipus d'aprenentatge que l'elecció en donar prioritat a determinades activitats. Contribueix a millorar</p>	<p>El procés d'avaluació comença quan un mestre de pre-escolar, professor, pare o el metge li preocupa que un nen pot tenir problemes a l'aula, i el professor ho notifica a la SPZ o psicòleg.</p>	<p>-Avaluació inclusiva: 3 etapes: nivell de l'escola, aula i els alumnes 1) NIVELL ESCOLAR * ÍNDEX DE INCLUSIÓN (El més adequat), promoguda per l'escola secundària de pedagogia</p>

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>l'aprenentatge, la informació al mestre de les millores que es produeixen en relació amb la carrera, l'èxit i / o les dificultats de l'alumne. L'avaluació formativa té un doble objectiu: * anima l'alumne a adonar-se dels seus propis èxits * ajuda al professor per avaluar la seva pròpia pedagogia i les mesures adoptades És un instrument per a l'educació, una eina de formació i de regulació. L'avaluació formativa compara les habilitats de l'alumne amb la competència esperada. S'analitzen els objectius intermedis, els requisits previs, els mètodes de treball i així successivament. Les decisions es prenen de forma estrictament pedagògica on el mestre pot modificar el seu mètode i l'alumne pot modificar la seva manera de dur a terme la missió. En l'avaluació formativa dels alumnes considera que els errors poden ser útils per a ells. És un instrument</p>	<p>(semblant a Catalunya) El rendiment del nen en les proves estandarditzades i quantitatives és valorat pels psicòlegs i per la seva tasca diària, com ara proves, les classes, deures i proves qualitatives que realitzen els professors d'educació especial. Els professionals en l'equip d'avaluació sempre inclouen: * un mestre (d'observació, assaigs qualitius i quantitius, llistes de comprovació, entrevistes ....) * un metge (entrevistes, observacions ..) * un psicòleg (voluntari) - (les proves estandarditzades, les proves quantitatives, observacions ....) Avaluació psicològica només es pot fer amb l'acord dels pares. Si els pares no estan d'acord amb la seva signatura, l'avaluació de necessitats educatives és només realitzada pel mestre d'educació especial i el metge. Després d'acabar les avaluacions individuals, els informes</p>	<p>i el SPZ a Àustria, que són responsables de la formació * educació retroalimentació (Mag Wilhelm Prainsack, 2007), de creació recent i recolzada pel ministeri austríac * Gestió de la qualitat pedagògica "(Wolfgang Tietz, 2007). El nivell de desenvolupament de les escoles - tant en l'organització com en la pedagogia - ara s'avalua de forma periòdica pel servei d'inspecció. 2) NIVELL D'AULA Aquests processos d'avaluació són una part essencial de la pràctica de la vida quotidiana de l'aula i la participació tant de docents com d'alumnes en la reflexió, el diàleg i la presa de decisions. En comparació amb altres que han tingut més èxit és poc probable que motivi als alumnes. Avaluar el nivell de l'ensenyament i l'aprenentatge inclusiu en el camí de l'avaluació per a l'aprenentatge no és un</p>
---	--	---

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>de regulació que: * Després de cada activitat informa al docent i l'alumne en el grau de capacitat assolit * Permet precisar on resideixen les dificultats en l'individu * determina quins alumnes necessiten suport per poder avançar * permet aprendre a adaptar-se al ritme i la capacitat de l'alumne Les estratègies per l'avaluació formativa: * l'organització d'aprenentatge basada en les competències * La formulació dels objectius d'aprenentatge * la comunicació amb l'alumne sobre la finalitat i el contingut de la seva educació * La pràctica de la pedagogia diferenciada * el procés d'observació, com a indicador per mesurar els resultats i el progrés * la construcció del criteri d'avaluació contribueix a un resultat satisfactori * Utilització de diverses tècniques adequades i de qüestionaris * Procediments interdisciplinaris * promoció de l'auto-</p>	<p>són enviats a l'administració de l'escola i l'inspector signa el document legal que atorga a les necessitats educatives especials per al nen o ho nega. Aquestes avaluacions són sempre orientades al dèficit i no als recursos.</p>	<p>nou camp que ja existeixen una gran varietat d'instruments d'avaluació per avaluar el nivell d'estudis en els diferents temes. Les proves curriculars, van des de les llistes de control quantitatiu a les proves d'habilitats matemàtiques, lectura i escriptura i així successivament. Aquestes proves estan dissenyades per donar un perfil de classe i un perfil per a cada nen. 3) NIVELL DE L'ALUMNE S'utilitzen una varietat de mètodes per recollir la informació sobre avaluació. Mètodes poden ser en ENTREVISTA QUANTITATIVA i QUALITATIVA Etapes: a) La fase d'avaluació inicial es fa a els procediments dissenyats per localitzar els nens petits que poden necessitar els serveis d'intervenció primerenca i programes. En aquesta fase, a Àustria, les avaluacions s'orienten a</p>
--	---	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>avaluació per l'alumne - que fomenta la motivació i la responsabilitat, requereix d'auto-anàlisi, es poden utilitzar escales d'auto-anàlisi i d'auto-avaluació. Les estratègies de re-avaluació són diversificades, de vegades sobre el contingut, de vegades en la manera d'aprendre, a vegades ambdós. No ens ensenyen a avaluar, però sí avaluar per ensenyar. Certificat d'Avaluació (o sumativa) avalua les habilitats de l'alumne i si aquestes habilitats compleixen els requisits bàsics del programa. Reconeix les competències socials i es dóna al final de l'escolaritat de l'estudiant incloent l'avaluació formativa i de re-avaluació. En lloc de referir-se a les capacitats normals o la comparació de les capacitats d'un alumne amb les d'altres, és més adequat referir-se al criteri i comparar el resultat amb el nivell requerit. El certificat de l'avaluació està vinculada a l'avaluació</p>		<p>l'ús de recursos de desenvolupament per a obtenir una visió general de les fortaleses i dificultats d'un nen en forma d'exàmens. Poden ser quantitatives o qualitatives. b) Diagnòstic: La informació s'obté a través de l'observació, entrevistes, història, i informal i les proves estandarditzades. c) PEI, les intervencions: Si el diagnòstic indica que hi ha una necessitat d'una intervenció primerenca, la següent etapa consisteix en l'avaluació per a la planificació de programes i intervencions. Aquestes avaluacions abasten les proves d'* Motor habilitats - * Habilitats cognitives * Habilitats Soci-emocional * Els coneixements lingüístics * Habilitats perceptives i sensoriales d) Programa de supervisió: semblant a Catalunya e) Avaluació de programes: semblant a Catalunya</p>
---	--	--

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

sumativa. L'avaluació sumativa proporciona una avaluació general de les capacitats assolit. Es tracta d'una observació, una avaluació final, una avaluació acumulativa del que l'alumne ha après.		
---	--	--

4.5. El Regne Unit.

Taula 5: Avaluació al Regne Unit

Concepte i Procés d'Avaluació Inclusiva	Enfocament de l'avaluació	Procés, etapes i estratègies
Totes les escoles tenen accés a un equip de psicòlegs de l'educació, un equip d'assessors per a sords, deficients visuals, dificultats físiques, de la parla i la comunicació, un equip d'especialistes per a l'autisme i els serveis de suport als alumnes per als quals en anglès és el seu segon idioma i per als estudiants en minoria, especialment els immigrants i viatgers. També hi ha suport d'extensió de les escoles especialitzades amb alumnes amb dificultats d'aprenentatge profundes i moderades, emocionals, de	Hi ha una major atenció als canvis en el temps per tal d'avaluar l'impacte de l'educació i la intervenció en l'aprenentatge dels nens. Els pares participen tant com els professionals en totes les etapes del procés d'avaluació.	Els nens poden ser referits per avaluació legal quan hi ha diferències significatives i sostingudes i els petits ajustaments no satisfan les necessitats del nen. Tots els professionals que treballen amb el nen contribueixen a l'avaluació. Es requereix un equip multiprofessional per avaluar el funcionament del nen. Aquest procés pot trigar fins a 6 mesos en dur a terme i cada etapa es completa en un termini determinat de temps. Els pares tenen la possibilitat d'impugnar les decisions de l'avaluació completa un

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

<p>comportament i dificultats socials. El Joint Agency Team (JAT) dóna un enfocament avaluatiu que vincula l'educació amb els professionals mèdics i socials per accedir a les necessitats holístiques dels nens. (Similar a Catalunya)</p>		<p>cop hagi finalitzat. El Formulari d'Avaluació comú (CAF) s'ha introduït a nivell nacional per vincular amb els processos educatius i per evitar massa duplicació a la família. Una clau de treballador és responsable de supervisar aquest. Les conclusions de l'avaluació són supervisades sobre una base anual, de 6 mesos per als nens menors de 5 anys. L'IEP s'actualitzen periòdicament en relació amb el nen i el seu cas.</p>
---	--	--

4.6. Comparació entre països.

L'anàlisi de les dimensions de les taules (1-5): Concepte i Procés d'Avaluació Inclusiva, Enfocament de l'avaluació, Procés, etapes i estratègies i Legislació s'ha realitzats en base a tres punts,

Dimensió 1 - Concepte i Procés d'Avaluació Inclusiva.

Tots els països assenyalen l'accés als serveis d'avaluació (sempre per part dels mestres d'educació especial, psicòlegs i altre personal). Els procediments per millorar el procés d'avaluació té característiques específiques, d'acord amb la legislació i les normes administratives dels diferents països, però la intencionalitat que l'avaluació inclusiva es basa en el treball en equip és eminent en les descripcions, així com la concepció del procés d'avaluació inclusiva.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

Dimensió 2 - Enfocament avaluatiu.

En totes les descripcions es pot identificar que quan un alumne presenta necessitats específiques dels professors, la família o altres professionals poden adreçar-se als equips d'avaluació, des del nivell pre-escolar. Podríem concloure que en els països que participen en aquest treball hi ha un vincle entre l'escola - comunitat - i les famílies per identificar les necessitats específiques dels alumnes. Una vegada més, el tipus de procediments té característiques específiques, d'acord amb la legislació vigent, les normes administratives i els valors culturals dels països, però la idea principal és el vincle comunitari per identificar i suggerir un enfocament avaluatiu en aquests països.

Dimensió 3 - Procés, etapes i estratègies.

Com podem veure a les taules (1-5) s'utilitzen una sèrie d'etapes, mètodes i estratègies per a identificar a un alumne com a elegible per a serveis específics, la planificació de la instrucció, i avaluar els seus progressos. El que pressuposa que l'avaluació inicial es refereix als procediments dissenyats per localitzar els nens petits i als recursos tècnics per a la seva avaluació.

El diagnòstic i criteri de funcionalitat es centra en la informació que s'obté a través de l'observació, entrevistes, història, i altres instruments informals. L'avaluador s'esforça per determinar la naturalesa de les dificultats de l'alumne, la gravetat del problema, i es converteix en la base per a determinar l'elecció de l'alumne per a serveis d'educació especial. El diagnòstic ajuda a la planificació de la intervenció i es realitza pels membres d'un equip multidisciplinari en tots els països involucrats en l'estudi. Si l'anterior fase de l'avaluació indica que hi ha una necessitat de la intervenció, la següent etapa consisteix en l'avaluació per a la planificació de programes i intervencions (PEI PI). Es consideren les intervencions relacionades amb les àrees de possibles dificultats i de conformitat amb els objectius educatius i de desenvolupament per als alumnes a nivell de l'educació i l'aprenentatge. Tots els països participen del programa de supervisió (que inclouen múltiples controls i multimètode), i l'avaluació de programes amb criteris específics (de conformitat amb les polítiques nacionals d'avaluació). La informació recollida a Portugal, Espanya, Alemanya, Àustria, Bèlgica i el Regne Unit està d'acord amb les recents propostes de l'Agència Europea per al Desenvolupament de l'Educació Especial - EADS - (Watkins, 2007). L'avaluació inclusiva, amb tota la diversitat nacional en termes de recursos, normes d'administració, la legislació i els valors culturals és una intencionalitat i

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

una pràctica. Com proposa EADS, l'avaluació dels alumnes que es considera que tenen alguna discapacitat té dues finalitats:

1. La identificació vinculada a la decisió oficial de "reconèixer" un alumne que té necessitats educatives que requereixen recursos addicionals per recolzar el seu aprenentatge;
2. Dotar d'informació per a realitzar programes d'aprenentatge, en què l'avaluació es centra en destacar els punts forts i febles que l'alumne pugui tenir en les diferents àrees de la seva educació. Aquesta informació s'utilitza sovint com una formativa, potser com a punt de partida per als Plans d'Educació Individualitzada (PEI) o altres mètodes de fixació d'objectius - més que com informació extra i punt d'inici.

Avui en dia els educadors reclamen noves pràctiques avaluatives que recolzin l'aprenentatge dels alumnes, una millora de la guia educativa i millorar l'equitat per a tots els alumnes, la inclusió social com Lloyd proposa en 2006; i argumenten que treballen en la millora de les noves pràctiques per al 2009. No obstant, degut a que l'avaluació inclusiva implica el treball col·laboratiu, una avaluació multidimensional i un enfocament ecològic de l'educació basada en la família-escola-comunitat, hem de seguir treballant en aquestes àrees clau per a l'ulterior desenvolupament en l'ús de la avaluació inclusiva,

- millorar la formació dels docents en la realització d'avaluacions;
- vinculació alternativa als plans d'estudi i avaluació dels programes d'ensenyament;
- vincular l'avaluació als Plans d'Educació Individual;
- millorar de les competències docents en el treball en equip.

Aquesta informació sobre l'avaluació inclusiva en els països europeus (Alemanya, Àustria, Bèlgica, Portugal, Espanya, Suècia i Regne Unit) es completa amb les taules de descripció d'Anàlisi Tècnic d'instruments utilitzats en aquests països. Es presenta en l'annex les taules amb anàlisi tècnic dels instruments utilitzats pels mestres (validat o no validat) i Anàlisi Tècnic dels instruments utilitzats per altres professionals (validat o no validat).

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

5. Una nova proposta: IRIS Aide-Memoir.

La Inclusió requereix un profund coneixement de tots els alumnes independentment de les diferències reals o percebudes.

L'avaluació inclusiva implica:

- Establir un currículum coherent i conscient, que d'una informació correcta, adequada i pertinent.
- Prendre decisions informades respecte als materials d'aprenentatge i avaluació que sigui rellevant i útil.
- Vincular l'avaluació a l'aprenentatge i viceversa. L'avaluació ha de ser detallada i que es pugui millorar. Avaluar només les àrees que impliquin algun tipus de necessitat dins d'un enfocament holístic.

L'Aide-Memoir i el Punt de llibre estan destinats a ajudar els professors a avaluar el seu nivell de pràctica pel que fa a les condicions adequades per a l'aprenentatge, la comunitat d'aprenentatge, entorn d'aprenentatge i l'ensenyament.

- Com van sorgir? El nom, Aide-Memoir, va ser suggerit per un assistent d'aula durant les entrevistes, qui comentava que hi ha alguns dies en què simplement necessitava un Ajudant de la seva memòria per recordar del que havia oblidat.
- I per augmentar el seu nivell de pràctica inclusiva en aquestes àrees. Per tant, posa de relleu els aspectes en els quals el mestre, el professor assistent, etc., té més necessitat.
- Es dona a conèixer les bones pràctiques que puguin satisfer les necessitats de tots els alumnes, tot i les seves necessitats individuals. Al estar pensat per les necessitats individuals, recolza també la planificació de tots els alumnes que no hagin estat identificats com a NEE, però que es beneficiaran de diferents enfocaments inclusius ..
- Ajuda a identificar les necessitats individuals en formació i permet a la persona a sol·licitar el suport sense tenir la sensació de fracàs.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- Es pot utilitzar com un llistat per a l'avaluació de la qualitat de la inclusió o l'avaluació y la vegada pot ser utilitzat com a avaluació de tota l'escola a recollir les necessitats de personal educatiu.

La part inferior del Punt de llibre es refereix a l'avaluació. És important que l'avaluació està centrada i amb propòsits definits.

- Quina és la base de referència de l'alumne per aprendre?
- Cada alumne és únic pel que un coneixement profund del desenvolupament del nen és essencial.
- El punt de vista sobre el desenvolupament dels alumnes ha canviat i les velles idees s'han substituït per noves, sovint sociològiques.
- Els alumnes amb discapacitat no es desenvolupen d'acord amb la seva edat. A vegades excedeixen les normes i de vegades estan per sota. Diferents tipus de competències, per a les diferents activitats que requereixi l'alumne.
- La discapacitat afecta els alumnes de diferents maneres. Les competències pot ser majors en algunes zones per compensar el dèficit en altres. Aquestes fortaleses haurien de ser utilitzades com a punts forts de la classe, especialment per augmentar l'autoestima de l'alumne entre els seus iguals.
- L'avaluació inicial ajudarà el mestre a prendre decisions que facilitin l'aprenentatge de l'alumne.
- L'avaluació és un procés gradual iniciat a l'aula, sustentat amb la participació d'assessorament i serveis externs.

Des del punt de llibre,

Pot haver-hi una necessitat d'avaluar en els diferents nivells per el que necessitem per saber,

- Quines necessitats coneixem? És important tenir una comprensió completa del desenvolupament de l'alumne i adonar-se que el desenvolupament no és lineal. Depèn de

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

molts altres molts factors no menys important que els educatius i que són d'índole social i emocional.

- Hem de fer observacions en moltes situacions, les diferents hores del dia i per períodes de temps variables.
- Les avaluacions poden ser realitzades, en cada cas, segons les necessitats de l'alumne.
- Els marcadors gen. Punt de llibre indueixen a reflexionar sobre el que és necessari per ajudar als alumnes i aquests punts es desenvolupen en forma de preguntes en el fullet. Cercar al Fullet.
- Avaluació dels materials addicionals i el paquet complet de la Aide-Memoir pot ser consultat en el CD-ROM.

6. Referències

- Bickel W.E. & Hatrup, R.A. (1995) Teachers and researchers in collaboration. Reflections on the process. *American Educational Research Journal*, 32, 35-62.
- Browder D.M., Karvonen, M., Davis, S., Fallin, K. & Coutrade-Little, G. (2005) The impact of teacher training on State Alternate Assessment scores. *Exceptional Children*, 71,3, 267-282
- Candeias, A.A., Trindade, M. N., Santos, G, Rosário, A.C., Rebocho, M., Cortes, M. J.; Saragoça, M. J., Vreese, J., Bernat, E., Evans; Negrillo, C.;J.; Brodin, J.; Ljusberg, A-L.,& Cabral, N. (2009). *Inclusive Assessment – From theory to practice in some European countries*. In, *Proceedings from International Conference: Changing Practices in Inclusive Schools*: University of Évora. CD-Rom.
- Candeias, A.A., Santo, M.J., Rebocho, M., Cortes, M.J., Santos, G., Chaleta, E., Grácio, L., Pires, H., Dias, C. & Rodrigues, J. (2008). Reflections about assessment and intervention with students with special educational needs. *International Journal of Development and Educational Psychology*, 1 (4). (pp.405-416).
- Earl L. & LeMahieu, P. (1997) Rethinking assessment and accountability. In A. Hargraves (Ed.) *Rethinking Educational Changes of Heart and Mind*. ACSD Yearbook. Alexandria. VA.
- Elliot, S., Braden, J. & White, J. (2001). *Assessing one and all: Educational accountability for childrens with disabilities*. Arlington: Council for Exceptional Children.

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

- Elliott S. & Marquar, A. (2004) Extended time as a testing: Accommodation, its effects and perceived consequences. *Exceptional children*, 70, 3,349-367
- Falvey, M.A. (Ed.) (1995) *Inclusive and heterogeneous schooling: Assessment curriculum and instruction*. Baltimore M.D.
- Goodrum, D. Hackling, M. and Rennie, L. (2001) *The status and quality of teaching and learning in Australian schools*. Canberra Dep.of Ed. and Train.
- Goodwin, A.L. (Ed.) (1997). *Assessment for equity and Inclusion. - Embracing all our children*. N.Y. Rutledge
- Hammeken, P.A. (1995). *Inclusion: 450 strategies for success. A practical guide for educators who teach students with disabilities*. Minnetonka M.N.
- Kemp C. And Carter M. (2005). Identifying skills for promoting successful inclusion in kindergarten. *Journal of intellectual and developmental disability*. 30, 1, 31-44
- Kleinert H., Green, P.Hurtle, M., Cleiton J. and Oetinger, C. (2002) Creating and using Meaningful alternate assessment. *Teaching Exceptional children*, 34,4,40- 47
- Lloyd, Ch. (2006). Removing barriers to achievement: A strategy for inclusion or exclusion?. *International Journal of Inclusive Education*, 12, 2 (221 – 236)
- Luke,A.; Woods, A.; Land, R.; Bahr, M. & McFarland, M. (2004). *Accountability: Inclusive Assessment, Monitoring And Reporting* Queensland: The University of Queensland.
- National Centre for the Study of Adult Learning and Literacy (2002). www.ncsall.net
- Paula, K. & Enumo. S. (2007). Avaliação assistida e comunicação alternativa: procedimentos para a educação inclusiva. *Revista Brasileira de Educação Especial*, 13,1, 3-26.
- Perlman C. (1996). *Issues and trends in Inclusive assessment practices*. Chicago. P.S.
- Pugach M.C. & Warger C.L. (2001). Curriculum matters: Raising expectations for students with disabilities. *Remedial and Special Education*, 22 194-200.
- Reeves, S. (2005). Assessment that drives instruction. *Teaching Exceptional Children*. 37, 4.18-22.
- Salvia, J., Ysseldyke, J. & Bolt, S. (2007). *Assessment in special and inclusive education*. Boston: Houghton Mifflin Company.

IRIS 128735-CP-1-2006-1-BE-COMENIUS-C21

This Comenius project has been funded with support from the European Commission

Shevlin, Michael and Rose, Richard (2008). Pupils as partners in education decision-making: responding to the legislation in England and Ireland. *European Journal of Special Needs Education*, 23, 4, 423 – 430.

Shriner, J.G. & Stefano, L. (2003) Participation and accommodation in state assessment. The role of individualized education programs. *Exceptional Children*. 69,2,147-161

Stanford, P. & Reeves, S. (2005). Assessment that drives instruction. *Teaching Exceptional Children*, 37 (4) 18-22.

Tietze, Wolfgang [Hrsg.] ; Dittrich, Irene (2007). Pädagogische Qualität entwickeln : praktische Anleitung und Methodenbausteine für Bildung, Betreuung und Erziehung in Tageseinrichtungen für Kinder von 0 - 6 Jahren; Berlin : Cornelsen Scriptor

Watkins, A. (Editor) (2007) *Assessment in Inclusive Settings: Key Issues for Policy and Practice*. Odense, Denmark: European Agency for Development in Special Needs Education.

Wehmeyer, M. L., Field, S. Doren, B. Jones, B. & Masom, C. (2004). Self-determination and student involvement in standards-based reform. *Exceptional Children*, 70,4, 413-425.